

AZ MMA ÉPÍTŐMŰVÉSZETI TAGOZAT
„BORSI, RÁKÓCZI-KASTÉLY DÉLI TÉRFALA 2024”
pályázattal kapcsolatban feltett kérdések és válaszok

Általános válasz: A felhívással kapcsolatban Kiíró nyomatékosítani kívánja, hogy a meghirdetett pályázat „ötletpályázat”, mely mögött konkrét megvalósítási szándék nincs. A pályázatnak – a szellemi vetélkedőn, megmérettetésen túl – ilyen értelemben nincs kitűzött célja, „csak” értelme van. Mégpedig az, hogy gondolatokat és ahhoz kapcsolódó képeket, a lehetséges jövő különböző képeit vázolja, hogy megfontolva és tovább gondolva megfogadják, vagy elvessek azokat.

1. A kiíró felsorol több javaslatot a tervezési feladatra vonatkozóan. Van-e ezek közül preferált valós igényű megoldás? Az építészeti térfal és a kapuépület meglehetősen széles spektrum, kérjük pontosítani a tervezési feladatot!

Mivel nem valós igények kielégítése a cél, ezért nincs „megrendelői” preferencia. A program pontosítása, a legjobb megoldás megtalálása tervezői feladat, a kiadott tervezési program csak egy gondolatébresztő funkciósor, attól a tervező eltérhet. Lásd még: Általános választ.

2. Van-e bármilyen elvárás, formai követelmény az tervezett építmény történeti jellegére vonatkozóan?

Elvárás, formai követelmény nincs. A pályázó stílus, műfaj, történeti jelleg tekintetében teljes szabadságot élvez. Lásd még: Általános választ.

3. A meglévő régészeti terület bemutatás falak nyomvonalának elfedése/megmutatására mik a lehetőségek?

Olyan javaslat is tehető, amely akár befedi, beépíti a meglévő régészeti terület. Lásd még: Általános választ.

4. A falromok bal oldalán földbe süllyesztett épületrész milyen funkcióval bír?

Pince – jelenleg borkóstoló, de eseteként rendezvényre, vagy más funkcióra is használható.

5. A falromok jelentős szintkülönbséget mutatnak, van mód ennek a szintkülönbségnek a rendezésére vagy a kastély egykori alapterületét érintetlenül kell hagyni?

Tervező szabadon dönthet ebben a kérdésben, a szintkülönbségek rendezésének nincs elvi akadálya. A déli szárny egy része és az északnyugati sarokbástya egy része is alá volt pincézve, de mindkét pincerészt valamikor a 17. század folyamán feltöltötték, feltehetően azért, mert a pincéket gyakran elárasztotta a talajvíz.

6. A déli térfal maradványai mellett található egy fa könnyűszerkezetes építmény. A drón felvételek alapján gazdasági/kiszolgáló esetlegesen ideiglenes épületrésznek tűnik. Ez jelenleg milyen funkciót lát el, szükséges megtartani?

Az építmény hulladéktároló, raktár, a konyhához szárazáru és italraktár, nem szükséges megtartani, de a funkcióknak valahol helyet kell biztosítani. Lásd még: Általános választ.

7. Geodézia .txt formátumban elérhető? Ha, igen akkor megkaphatják a pályázók?
Mellékeljük a 2021 évi geodéziai felmérést a régészeti feltárással, ez érhető el (borša geod regesztet_10_12_2021 (1); borša geod regesztet_10_12_2021_2010(1).dwg).
8. Rendelkezésre állnak-e a déli rész feltárásait magába foglaló részletesebb leírások, különös tekintettel az építéstörténetre, és a feltételezett funkcionális kialakításra?
A déli térfal régészeti maradványai teljes részleteiben nem rekonstruálhatók, még elméleti szinten sem. Léteznek ugyan 17. és 18. századi leírások a kastélyról, de ezek sem értelmezhetők egyértelműen, még az újabb leletek fényében sem. Lásd még: Általános választ.
9. A déli szárnyon keresztül vezető tehergépjármű megközelítés megszüntethető-e?
Az udvar gépkocsival, teherautóval való megközelítése itt biztosított (rendezvényekhez, hulladékszállításához, tűzrendészeti okok miatt), a nyugati kapu és bevezető híd teherforgalomra nem alkalmas.
10. A pályázati kiírásban említett funkciók részben a már felújított épületrészben el lettek helyezve, ezek elhagyhatók a déli szárny rekonstrukciójából?
Elhagyhatók, vagy akár a déli szárnyba is áthelyezhetők. Lásd még: Általános választ.
11. Rendelkezésre áll esetleg 3D felmérés a déli szárny megmaradt szerkezeteiről?
3D felmérést nem bocsátunk rendelkezésre, a mellékelt fájlok használhatók (Snímka obrazovky 2024-05-22 160943; Snímka obrazovky 2024-05-22 161018; borša geod regesztet_10_12_2021 (1); borša geod regesztet_10_12_2021_2010(1)).
12. A színes 2.1.NP.pdf földszinti alaprajz déli oldalán hiányosak a rekonstruált elemek, pl. a délkeleti sarokbástya, a déli falszakasz közepén található félköríves elem, hiányuk miatt a periodizáció is kérdéses ezeknek az elemeknek az esetében. Kérdés: kaphatunk az összes elemet tartalmazó, periodizáció szerinti színes .pdf vagy CAD alaprajzokat?
A délkeleti sarokbástya nyomai és egyéb falmaradványok az építéstörténeti kutatás befejezése után, a régészeti kutatás során kerültek elő, azért nem szerepelnek a szerkesztett rajzokon (2.1.NP.pdf-en). Az építési kronológia lényege, hogy eredetileg két magból nőtt ki a várkastély, az egyik a déli szárny keleti részén a másik az északnyugati sarokbástya keleti részén, mindkettő valamikor a 16. század második felében keletkezhetett, de a két rész időbeli viszonya egyelőre tisztázatlan. A kiadott két periodizációs rajzot a pályázat céljára elégségesnek gondoljuk.
13. Ellentmondás áll fenn a szabadkézi Periodizációs rajz (Borsi period 01.jpg) és a színes 2.1.NP.pdf alaprajzok között, ami a különböző építési periódusokat jelöli. Ha a színes szabadkézi rajz számozása építési sorrendet jelöl, abban az esetben a legkorábbi elem a jelenlegi lapidárium, ezzel szemben a színes 2.1.NP.pdf földszinti alaprajz az épület északnyugati, a sarokbástyán belüli sarkát jelöli a legkorábbi épületrésznek. Kérdés: melyik rajzot tekinthetjük mérvadónak és érvényesnek?
A déli rész periodizációja - szabadkézi rajz formában (Borsi period 01.jpg) - tekinthető az építéstörténeti kutatási dokumentáció, a korábban szerkesztett rajz kiegészítésének. Egyelőre ezt tartjuk ismereteink alapján a leginkább lehetséges értelmezésnek. A pályázat

célja nem valamiféle korábbi állapotra vonatkozó rekonstrukció igénye, inkább a meglevő töredékes ismereteinkből születő aktuális építészeti javaslat, gondolat. Lásd még: Általános választ.

14. Ellentmondás áll fenn a megkapott, színes 2.1.NP.pdf földszinti alaprajz és a földszinti CAD alaprajz között: előbbi az épület délnyugati sarkának helyiségeiben ábrázol belső teherhordó falat, illetve kisméretű pilléreket, míg utóbbi rajzon a helyiségeken belül semmilyen teherhordó szerkezet nem jelenik meg. Ugyancsak ellentmondás áll fenn a két rajz között a déli oldali falszakasz közepének ábrázolásában: előbbi jól láthatóan kapuelemet jelöl a falszakasz közepén – ezt ugyanakkor nem rekonstruálták –, utóbbi kapuelemet nem ábrázol, hanem a félköríves elemet tartalmazza, amit viszont rekonstruáltak. További ellentmondás az épület északkeleti sarkában található helyiségek kialakítása, vizesblokk, lépcső, további helyiségek, stb. Kérdés: melyik rajzot tekinthetjük mérvadónak és érvényesnek?

A jelenlegi, felújított állapot esetében a CAD rajzok az irányadók (borsi_2024.pln).

A korábbi állapot esetében két különböző értelmezésről van szó, az egyik szerint a kastély eredeti kapuja a jelenlegi helyén volt, a másik szerint a déli szárny közepén, a bástya helyén. Mindkét értelmezés egyelőre érvekkel igazolható és cáfolható is.

15. Kérdés: a déli oldal középtengelyében lévő, a szabadkézi Periodizációs rajzon (Borsi period 01.jpg), a CAD rajzokon és a Helyszínrajzon (Situacia_helyszin.pdf) szereplő – illetve a valóságban is rekonstruált –, félköríves záródású elemnek mi volt az eredeti funkciója? Kérdés: mivel a szabadkézi Periodizációs rajz (Borsi period 01.jpg) itt jelöli a bejáratot háromszöggel, lehetséges, hogy a déli oldal egykori kapujának rondellája?

A déli szárny közepén lévő, félkörívesként bemutatott épületrész lehet az eredeti kapu bejárat építménye, kaputornya vagy rondellája, de lehet az 1650-1670 között épült, Báthory Zsófiához köthető kápolna maradványa is.

16. A szabadkézi Periodizációs rajz (Borsi period 01.jpg) szaggatott vonallal egy negyedik sarokbástyát is jelöl az épület északkeleti sarkán - az északnyugati bástyával együtt -, ezzel szemben előbbi semelyik másik rajzon nem jelenik meg. A negyedik bástya egykori meglétét az épület körüli kertészeti-tájrendezési kialakítások miatt fontos lenne tudni. Kérdés: volt negyedik bástya, vagy ez feltételezés?

Korábbi utalások alapján feltételezhető volt, de a későbbi régészeti kutatás során beigazolódott, hogy a várkastélynak nem volt negyedik sarokbástyája.

17. Hiányoznak az alaprajzokról a helyiségek feliratai, ennek hiányában nem lehetséges a kastély jelenlegi funkciójának átgondolása. Természetesen több funkciót így is be lehet azonosítani – éttermet, szállodai szobákat, stb. –, de az ezeken kívüli funkciók és helyiségnevek ismerete elengedhetetlenül fontos.

Kérdés: kaphatunk a helyiségek elnevezésével ellátott CAD alaprajzokat?

Mellékeljük a *.mod fájlokat a funkciók megnevezésével.

18. A kápolna egykori létre és kialakítására csupán az egyik szöveges forrás utal, bizonytalanul és áttételesen. Kérdés: hol helyezkedett el eredetileg a kápolna az épületben?

Több feltételezés is van, az egyik, hogy a déli szárny közepén elhelyezkedő, íves záródással bemutatott, a jelenlegi teherbejárat alatt fekvő helyen állhatott a kápolna. A másik szerint a

kápolna helye a nyugati szárny keleti oldalának déli részén előkerült boltozatlenyomat alapján azonosítható. (Lásd az alábbi fotó).

19. Megítélésünk szerint az utólagosan, az emeletes tornác délnyugati végében kialakított felvonó jelenlegi helye és kialakítása esetleges, illetve lezárja a tornácot mindkét szinten. Kérdés: az épület belső funkcióinak módosítása kapcsán tehet javaslatot a tervező a felvonó áthelyezésére, vagy ezt adottságként kell kezelni?

Tervező szabadon dönthet ebben a kérdésben.

20. Az épület honlapján látható egy fotó a Gasztronómia, Borkóstolás címszó alatt. Kérdés: hol található az épületben a reneszánsz borospince?

A déli szárny közepén található (a Borsi period 01.jpg periodizációs alaprajzon 1. számmal feltüntetve).